

Stichting duurzame Ontwikkeling Nederland Suriname

**Congres 'Duurzame Ontwikkeling Suriname'
29 en 30 mei 2008, Paramaribo, Suriname**

DUURZAAMHEID IS (G)EEN KEUZE

door Marga Edens,
Secretaris Vennootschap & Manager CSR, Essent, Nederland

Congres

Duurzame Ontwikkeling Suriname

Presentatie Marga Edens

Congres 'Duurzame Ontwikkeling Suriname'

Rijkdom en schaarste

Suriname is een rijk land. Volgens de Wereldbank zou, als gekeken wordt naar *natuurlijke hulpbronnen* – grondstoffen zoals hout, bauxiet, porseleinaarde, goud etc - Suriname het 17^e rijkste land ter wereld zijn. Nederland staat hierbij op een 19^e plaats. Als gekeken wordt naar het Bruto Nationaal Product per hoofd van de bevolking liggen de verhoudingen weer volledig anders; \$ 39.000 voor Nederland en \$ 7.800 voor Suriname¹. Beide uitkomsten zijn waar maar worden ze ook beide op voldoende waarde geschat?

Het Living Planet Report van het WWF uit 2006² laat zien dat materiële welvaart ook haar eigen schaarste creëert. Die landen waar economische groei en voorspoed het grootst zijn maken ook de grootste aanspraak op het leefklimaat van onze planeet. Door te kijken naar de invloed van consumptiegedrag op ons ecosysteem – gebruik van ecologische hulpbronnen zoals water, hout – kan een berekening gemaakt worden van de *ecologische voetafdruk*. Deze geeft het aantal door een persoon in een land gebruikte hoeveelheid grond weer. Voor alle wereldburgers is 1,7 Ha beschikbaar en we gebruiken gemiddeld 2,2 Ha. Ons consumptiegedrag vraagt dus meer ecologische hulpbronnen dan er beschikbaar zijn. En er zijn uitschieters voor de economisch meer welvarende regio's. Daar waar Midden- en Zuid-Amerika uitkomen op 2 Ha. per inwoner, gebruikt Noord-Amerika 9,4 Ha. en Europa 4,8 (Nederland 4,4).

Keuze

Bij de voorgenoemde beoordeling speelt keuze een rol. Wil ik mijn BNP verhogen door mijn natuurlijke hulpbronnen te gelde te maken? Bij deze afweging komt de duurzaamheid in het geding; kan ik dit op *duurzame* wijze doen? De consequenties van het niet bewust maken van keuzes zijn evident aanwezig in de regio's waar grondstoffen worden gewonnen. Ontbossing en monocultuur in Indonesië voor de aanleg van industriële plantages ten behoeve van palmolieproductie of in Brazilië voor productie van vlees- en biologische alcohol. Of ter vergelijking Nederland met een zeer dichte stedelijke bebouwing en vele wegen, waar 'natuur' vooral een zaak is van regels, verbodsbordjes en keurig gebaande wandelpaden waar niet van afgeweken mag worden... Ook in dit opzicht is Suriname rijk en heeft het de luxe positie dat zij nog kan *kiezen* hoe om te gaan met haar natuurlijke hulpbronnen én lering kan trekken uit de ontwikkelingservaringen van anderen.

Duurzaamheid

Hoe nu ontwikkeling op een duurzame wijze vorm te geven? Hierbij moet als eerste de vraag worden beantwoord wat nu precies duurzaamheid is. Duurzame ontwikkeling als concept is het wegen van ecologische, economische en sociale belangen op een wijze dat de uitkomst recht doet aan huidige en toekomstige generaties. Een strikte interpretatie van alleen duurzaamheid zou elke benutting van het natuurlijk kapitaal onaanvaardbaar maken. Een zeer ruime visie staat volledige omzetting in economisch of sociaal gewin toe. Beide extremen doen geen recht aan de zoektocht naar een passend evenwicht. Duurzaamheid is dus een breed begrip en omvat dan ook die ontwikkeling - op technisch, economisch, ecologisch of sociaal vlak - die bijdraagt aan een wereld die efficiënter en zuiniger omgaat met de aarde en haar schaarse hulpbronnen.

Energie

Als energiebedrijf ervaar je een bijzondere verantwoordelijkheid als het gaat om het vinden van een passende balans tussen de beschikbaarheid en de betaalbaarheid. En in toenemende mate speelt ook de duurzaamheid van energie een rol. Elektriciteit en, in Nederland, warmte zijn niet meer weg te denken uit de hedendaagse maatschappij. Een toenemende welvaart laat ook een stijgende vraag naar elektriciteit zien. Stijgende prijzen van grondstoffen – met name olie – en een groeiende bewustwording van het broeikaseffect, dwingen producenten nieuwe keuzes te

¹ World Fact Book, data 2007

² Living Planet Report 2006, publicatie oktober 2006, WWF

maken voor de energie van morgen. Alternatieve vormen van opwekking – wind- en zonnestroom – zijn mogelijkheden om tot een duurzame uitbreiding te komen, maar zijn veelal kostbaar. Inzet van biomassa vormt ook een alternatief, maar met opnieuw een eigen verplichting als het om duurzaamheid gaat. Ketenverantwoordelijkheid voor brandstoffen en energieverbruik, samen met de noodzaak energie betaalbaar en beschikbaar te houden, zijn universeel en (dus) van toepassing op Essent en ook op EBS.

Ervaringen Essent

De Nederlandse energievoorziening is te herleiden op die bronnen die eenvoudig en goedkoop beschikbaar waren; kolen en aardgas. Ons productiepark vormt dan ook een afspiegeling van de mogelijkheden om deze bronnen in te zetten; grootschalige kolen- en gascentrales vormen de basis van onze energievoorziening. Echter, de kolenwinning is reeds lang gestaakt en Nederlands aardgas wordt ook steeds minder beschikbaar. Ook de uitstoot van schadelijke broeikasgassen door het gebruik van deze fossiele brandstoffen dwingt ons tot het vinden van een nieuwe balans tussen economie en ecologie. Ontwikkeling van windparken, grootschalige inzet van biomassa ter vervanging van kolen en het nastreven energie-efficiency en energiebesparing zijn verantwoorde en renderende alternatieven gebleken.

Kansen voor Suriname

De benutting van het economisch potentieel van Suriname bestaat vooral uit de winning van delfstoffen. Deze bron van welvaart is ook een mogelijk risico en creëert een afhankelijkheid van internationale grondstofprijzen. Uitbreiding van de bestaande winning van bauxiet en houthandel vraagt mogelijk de kap van tropisch regenwoud. En in de ontwikkeling van (offshore) oliewinning schuilen ook ecologische gevaren. De energievoorziening kent een basis in hydro-elektriciteit en huishoudelijk gebruik van biomassa maar rust ook sterk op olie als brandstof voor elektriciteitsopwekking. Daar waar in Suriname de vraag naar energie snel groeit, zijn ook keuzes voor een duurzame energievoorziening ruimschoots aanwezig. Bij deze kapitaalintensieve lange termijn investeringen zou economische ontwikkeling samen moeten gaan met ecologische bescherming en verstandig gebruik van (lokaal) beschikbare hulpbronnen. Investerings in windturbines, zonnecellen en industriële toepassing van biomassa als brandstof zijn wereldwijd kansrijke en economische verantwoorde alternatieven gebleken voor fossiele oplossingen.

Daarnaast zijn de ruimschoots aanwezige bossen natuurlijk ook een mogelijke bron van inkomsten. De mondiale vraag naar biomassa als brandstof groeit enorm. Dat is niet alleen een vraag naar brandstof *sec*, maar evengoed naar de aantoonbare duurzaamheid hiervan. Zo wil Essent alleen nog palmolie en hout als brandstof inzetten die afkomstig zijn van zorgvuldig gecultiveerde plantages waar ecologisch beheer en respect voor lokale leefgewoonten voorop staan. Ook het onderzoek naar nieuwe biobrandstoffen zit in de lift. Inmiddels importeren wij koffieschillen – restproducten van de koffieogst – uit Brazilië voor verbranding in onze centrales en voegen zo waarde toe aan wat voorheen een afvalproduct was. Hier liggen ook kansen voor Suriname als leverancier van duurzame brandstof waarbij een verantwoord beheer onderdeel uitmaakt van de waardeketen.

Ook om emissies van fossiele brandstoffen te compenseren wordt in toenemende mate de economische waarde van ongerept bosgebied ontdekt. Niet het kappen maar het conserveren leidt hier tot waardecreatie. Vanuit het perspectief van Suriname liggen hier kansen om zelf duurzame productie ter hand te nemen maar ook om een energie- en emissiepartner te zijn voor die landen die eerder keuzes hebben gemaakt zonder de waarde van duurzaamheid in hun afwegingen mee te nemen. Een keuze voor duurzame ontwikkeling kan dus goed een lange termijn economisch voordeel betekenen én kan ervoor zorgen dat de ecologische rijkdom behouden blijft.